

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av undervisning i för-
skoleklass vid Ellös skola, Orust kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om skolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisning i förskoleklass under hösten 2014. Granskningen vid Ellös skola i Orust kommun ingår i detta projekt.

Skolan besöktes den 9-11 september 2014. Ansvariga inspektörer har varit Johan Dahl och Monica Axelsson. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisning i förskoleklass genomförs i ytterligare 19 skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Den enskilda rapporten kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Ellös skola

Ellös skola omfattar förskoleklass till och med årskurs 6. I förskoleklassen finns 24 elever. Skolan arbetar med "samlad skoldag", vilket innebär att förskoleklassens tid sträcker sig mellan klockan 8.00 och 14.00.

Fyra personer undervisar i förskoleklassen. Alla är utbildade förskollärare. Lärarna har under de senaste åren fått kompetensutveckling, bland annat i form av IT-utbildning, deltagit på rikskonferens förskoleklass och fått utbildning i kollegialt lärande.

Förskoleklassens undervisning sker huvudsakligen i två klassrum med ytor som mestadels är möblerade med bord och stolar, där eleverna kan sitta och arbeta. Förutom de två större rummen finns fem små rum för lek och skapande verksamhet. Förskoleklassen använder också en idrottshall på skolan. På skolgården finns klätterställningar med mera och utemiljön ger möjlighet till aktiviteter i skogen och vid havet. En stor del av undervisningen bedrivs i två mindre grupper med varsin lärare. Då disponerar varje grupp oftast ett av de större rummen.

Resultat

1. Det är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat

Här granskas om lärandemiljön präglas av att läraren är lyhörd, inkännande och uppmärksammar elevernas behov av stöd. Här granskas vidare om lärandemiljön präglas av att stimulera och vidareutveckla elevernas lust, engagemang, intresse och nyfikenhet. Här granskas också om eleverna i undervisningen får upptäcka och undersöka utan att riskera att misslyckas eller förväntas komma fram till ett rätt eller fel svar/lösning.

I observationer av undervisningen och vid intervjuer med elever och lärare framkommer att det råder arbetsro under arbetspassen. I intervju med elever framkommer att de tycker att det är lugnt i förskoleklassen. Det är "nästan ingen som pratar" säger en elev. I intervju med lärare framkommer att eleverna ses som öppna och intresserade. "Det känns bra, vi litar på varandra" säger en lärare. Lärarna skapar närhet till eleverna under Skolinspektionens besök, exempelvis genom att hälsa på varje elev genom att ta i hand på morgonen, sitta tillsammans med eleverna på golvet i samling och delta i aktiviteter som eleverna själva initierar, till exempel kortspel, fiaspel, vävning med mera. I intervju med lärare framkommer också att de anser att regelbundenhet är viktigt för att skapa trygghet i gruppen. Exempel på detta är att man i förskoleklassen börjar dagen på samma sätt, slutar dagen på samma sätt och genomför samma aktiviteter på samma veckodag. Syftet är, enligt lärarna, att skapa kontinuitet för eleverna.

Observationer visar vidare att eleverna ofta förefaller motiverade inför olika aktiviteter. Alla elever deltar i aktiviteterna och alla ges ett aktivt stöd av lärarna under de lärarinitierade uppgifterna, exempelvis när eleverna, i par under utedagen får i uppgift att leta efter saker som inte hör hemma i naturen, i arbetet med bokstaven "A" i smågrupper, i arbetsuppgiften att fundera över vad som är lätt och tungt eller när de ska måla en bild av sitt eget ansikte.

Observationer visar vidare att undervisningen huvudsakligen fokuserar på själva processen att söka kunskap och inte på vad som är rätt eller fel. Lärarna stimulerar eleverna att undersöka, pröva och utforska utan att behöva känna att de misslyckas om det inte blir "rätt" direkt. När en lärare exempelvis tar fram en våg och frågar vad det är svarar en elev "vågare", vilket läraren kommenterar som ett bra förslag och använder det rätta namnet våg utan att korrigera eleven. Observationer av undervisningen visar dock att det i enstaka fall ändå kan bli ett visst fokus på svar som är rätt eller fel, då exempelvis läraren uppmanar elev att "... svara lite bättre" när en elev inte svarar med ett enligt läraren "korrekt" svar.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det i ganska hög grad är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat i förskoleklassen. Lärarna är inkännande och ger eleverna stöd både verbalt och icke verbalt. Elevernas lärande utmanas och stötts genom att de oftast får undersöka och utforska utan att riskera att misslyckas. Lärarna fokuserar i undervisningen huvudsakligen på själva processen att söka kunskap och utforska istället för på det som är rätt eller fel. Detta kan dock ytterligare förstärkas.

2. Undervisningen utgår från de övergripande målen för kunskaper i läroplanen

Här granskas om undervisningen planeras utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Här granskas också om undervisningen medvetet genomförs utifrån målen för kunskaper i läroplanen.

I dokumentstudier framgår att det finns en "grovplanering" för förskoleklassens verksamhet läsåret 2014/15. I grovplaneringen beskrivs undervisningen i rubriker, månad för månad, från augusti 2014 till maj 2015. Exempel på innehåll i undervisningen är jaget och familjen, trafiken, årstiderna, allemansrätten, mänskliga rättigheter osv. Av grovplaneringen framgår vad temat för undervisningen är men inte syftet, vad som ska göras, vad målet med aktiviteterna är eller hur det kopplas till läroplanens övergripande mål för kunskaper som eleverna ska utvecklas mot. Någon mer detaljerad dokumenterad planering för arbetsområden eller temaområden i undervisningen finns inte. I samtal med lärarna framkommer att de inte resonerat om läsårsplaneringen utifrån målen för kunskaper i läroplanen.

Skolinspektionen har också tagit del av utdrag ur en kalender för mars månad 2014 där aktiviteter i undervisningen noteras dag för dag, exempelvis, "leksaksdag" – gemensam samling, lunch, läsa bok, språklek, idrott, ramsa, med mera. Av denna information framgår att eleverna får arbeta med aktiviteter

som kan kopplas till övergripande mål för kunskaper i läroplanen. Exempel på detta är innehållet vid utedagen i skogen som skulle kunna ha kopplats till flera mål för kunskaper, bland annat de naturvetenskapliga områdena. Det är dock inte tydliggjort i någon pedagogisk planering hur förskoleklassens aktiviteter hänger ihop med läroplanens övergripande mål för kunskaper.

I intervju med rektor framkommer att rektor, i samband sammanställningen av dokumentationen till Skolinspektionen, blev förvånad över att det inte finns mer underlag för planering av undervisningen. *"Trodde det fanns mer, exempelvis månadsplanering... Veckobreven visar mycket vad de gjort. Vill ha mer framåtsyftande. Mera varför?"* – säger rektor. Det kommer också fram i intervju med lärare att de övergripande målen för kunskaper i läroplanen inte direkt ligger till grund för planeringen av undervisningen. *"Inte precis nu när vi gjort [grov] planeringen"* – säger en lärare. En annan lärare berättar att de arbetar med jaget, familjen, närområdet, årstider, djur och natur. – *"Fel eller rätt så har man gjort och så gör vi."*

I observationer av undervisningen framgår att undervisningens innehåll kan kopplas till både ämnesområden och förmågor som ska utvecklas enligt läroplanen. I intervju med lärare framkommer dock tydligt att det främst är den sociala utvecklingen som lärarna prioriterar och avser att utveckla hos eleverna och inte de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. En lärare säger – *"Det sociala är det viktigaste tycker vi jämfört med att kunna en massa saker. Som idag med [bokstaven] A. Vi ska nosa på det. Det är viktigt att vara en i gruppen och hjälpa varandra"*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i ganska låg grad är medvetet planerat utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Den dokumenterade planeringen av undervisningen visar inte vilka av de övergripande målen för kunskaper i läroplanen som lärarna valt att fokusera på. Undervisningens genomförande visar dock att flertalet aktiviteter har relevans i förhållande till målen för kunskaper att utvecklas mot i läroplanen. Det finns dock ingen uttalad koppling i planeringen mellan aktiviteterna i undervisningen och målen för kunskaper i läroplanen.

3. Undervisningen är välorganiserad och synliggör elevernas lärande

Här granskas om syftet med aktiviteterna är tydliga för eleverna. Här granskas också om läraren kontinuerligt under arbetspasset säkerställer att eleverna förstår vad som förväntas av dem och vad som ska hända. Här granskas också om läraren gör ett tydligt sammanfattande aktivitetsslut.

Av observationer i undervisningen framgår att de flesta aktiviteterna under arbetspassen presenteras för eleverna av läraren men utan att syftet tydliggörs, det vill säga varför eleverna ska göra något. Undervisningen innehåller många moment som går att koppla till mål för kunskaper som eleverna i förskoleklass ska utvecklas mot, exempelvis utedag i skogen, måla sin egen ansiktsbild, arbeta med bokstaven "A", väga föremål, rörelse och lek i idrotten, men eleverna utför dessa aktiviteter som ett "görande" utan att lärarna förklarar för eleverna varför de ska göra just det de gör. Elever beskriver exempelvis i intervju att man går till skogen "för att man gör så ibland".

Aktiviteter är ofta välstrukturerade där lärarna kontinuerligt säkerställer att eleverna förstår vad som förväntas och vad som ska hända (göras) under arbetspassen. Lärarna följer kontinuerligt upp och kontrollerar elevernas förståelse och deras synpunkter genom att gå runt bland eleverna under de målstyrda lärarinitierade aktiviteterna. Observationer visar dock att det som beskrivs som "fri lek" sällan följs upp av lärarna, se bedömningsområde 4 nedan, och att lärarna sällan låter någon elev eller grupp av elever inför gruppen summera vad de lärt sig för att synliggöra lärandet både för sig själva och för eleverna.

Aktiviteter avslutas ofta på ett planerat sätt genom att eleverna återkommande samlas i en ring på golvet, innan arbetspassen avslutas, men utan att lärarna då gör en sammanfattning av aktivitetens innehåll, gör en anknytning till nästa aktivitet inom området eller anknyter till något annat relevant i sammanhanget. Avslutningarna innehåller istället ofta information om praktiska saker och där sång och lek kan ingå.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen är välorganiserad men synliggör elevernas lärande i ganska låg grad. Syftet med de olika aktiviteterna under arbetspassen tydliggörs inte för eleverna. Däremot ser lärarna till att eleverna förstår vad som förväntas att de ska göra i undervisningen och vad som ska hända under olika lärarinitierade aktiviteter. Tydligt sammanfattande aktivitetsslut saknas i undervisningen, vilket begränsar möjligheterna att synliggöra elevernas lärande för både elever och lärare.

4. Undervisningen är varierad och möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar, intressen samt ger utmaningar

Här granskas om undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och att det ges möjlighet att genomföra olika aktiviteter vid samma tillfälle. Här granskas också om läraren använder sig av olika arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. Här granskas vidare om läraren använder lek och skapande som en arbetsmetod för lärande.

Av observationer framgår att när lärarna initierar aktiviteter är det oftast så att eleverna ska göra samma saker, på samma sätt och i samma ordning. Så är det exempelvis i aktiviteten med bokstaven "A" som alla elever utför med samma logistik, det vill säga skriva bokstaven A - klippa ut - klistra in - färglägga bokstaven A - samt sätta in i pärm. I intervju med lärare framkommer att läraren inte känner till vilka elever i klassen som redan kan bokstaven A, kan alfabetet, eller kanske redan kan både läsa och skriva. Eleverna får dock möjlighet att utföra aktiviteten i sitt eget tempo. Detta innebär att vissa elever blir färdiga snabbt medan andra håller på under nästan hela arbetspasset. I observationer av undervisningen framgår det dock att elever som lätt och snabbt gör färdigt sina uppgifter, exempelvis i arbetet med bokstaven A, inte får mer utmanande uppgifter utan istället får påbörja fruktstunden och den "fria leken" tidigare än de som inte är färdiga.

Observationer av undervisningen visar också att lärarna använder sig av olika arbetsformer (helgrupp, mindre grupper, i par och enskilt) i den lärarinitierade undervisningen. Eleverna tillåts, som nämnts ovan, ofta att arbeta i olika tempo med en och samma uppgift men sällan eller inte alls med olika arbetsuppgifter eller arbetsmetoder under en och samma aktivitet utifrån elevernas förutsättningar, förväntningar eller intresse. Eleverna får dock under de elevinitierade valda aktiviteterna (fri lek) genomföra olika aktiviteter vid samma tillfälle utifrån intresse, förutsättningar och behov men då sker aktiviteterna, för många elever, oftast utan någon lärarledd målstyrning. I intervju med lärarna framhäver de vikten av den fria leken och att eleverna lär sig mycket genom att leka utan att styras allt för mycket av lärarna.

Observationer visar att undervisningstiden huvudsakligen används till målstyrda aktiviteter. Av dessa är de flesta målstyrda aktiviteterna initierade av lärarna och en mindre del som eleverna själva har valt. En relativt stor del av undervisningstiden används till aktiviteter utan någon direkt målstyrning, "fri lek", det vill säga aktiviteter som eleverna helt fritt väljer utan någon aktiv målstyrning från lärarna. Rektor förklarar att den relativt stora andelen "fri lek" utan målstyrning i förskoleklassen hör samman med den "samlade skoldagen" som gör att eleverna har många timmar i förskoleklass som eleverna annars skulle gå i fritidshemmet. Skolinspektionen vill här påpeka att i likhet med förskoleklassen är verksamheten i fritidshemmet också målstyrd.

Observationer av undervisningen visar att lärarna använder lek och skapande som en arbetsmetod för lärande i undervisningen. Eleverna i förskoleklassen får möjlighet att bland annat uttrycka sig genom drama, rytmik, musicerande, spel och skapande bild, text och form. De får också i leken utveckla fantasi och

kreativitet och här skapas också förutsättningar för att utveckla samarbets- och kommunikationsförmåga, turtagning, koncentration och uthållighet. Exempelvis ges eleverna i undervisningen utrymme för både lek och skapande som initieras av eleverna själva (i den fria leken ute och inne) och lekar initierade av lärarna, exempelvis inom ramen för undervisningen i de estetiska ämnesområdena.

I intervju med rektor framkommer att förskoleklassen ska ha sin egen identitet genom att vara en brygga mellan förskola och skola. Rektor menar att det är viktigt att förskoleklassen inte försöker att efterlikna skolan för mycket. Därför är det centralt att prata om lärande genom lek, menar rektor. I intervju med elever framkommer att elever ofta gör skillnad mellan att "jobba" och att "leka". Jobba är ofta associerat till att läraren initierar något som alla eleverna ska göra och lek är det som eleverna väljer själva. I intervju säger eleverna att exempelvis "gymna, matte eller vad det är, svenska" inte är lek. Vidare framkommer det i intervju med eleverna att eleverna får vara med och bestämma när det är "fri lek" men det är läraren som bestämmer när det ska "jobbas". Lärarna gör också en tydlig distinktion mellan lek och andra uppgifter. Exempelvis när eleverna har "bild" som aktivitet och ska rita av sitt eget ansikte med hjälp av en spegel säger läraren "om man är klar och har städat efter sig får man leka". I intervju med elever framkommer inget annat än att de får leka mycket, "asamycket, - jättemycket" är svaren från elever på Skolinspektionens fråga.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen visserligen är varierad men i ganska låg grad möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar och intressen eller ger tillräckliga utmaningar. Undervisningen anpassas inte i tillräcklig utsträckning till elevernas förutsättningar och behov där möjligheterna för eleverna att genomföra olika aktiviteter i den lärarinitierade undervisningen är allt för begränsade. Lärarna använder sig allt för sällan av olika arbetssätt i förhållande till en och samma aktivitet, även om tempot för eleverna i hög grad tillåts vara olika. Lek och skapande används emellertid ofta som en arbetsmetod i undervisningen speciellt i de elevinitierade aktiviteterna. Lek och skapande ingår i undervisningen men för många elever utan någon direkt aktiv målstyrning från lärarna i den "fria leken".

5. Läraren följer upp elevernas utveckling och lärande

Här granskas om läraren ger återkoppling till eleverna under aktiviteterna, Här granskas också om eleverna ges möjlighet att reflektera över undervisningens innehåll och sitt lärande. Här granskas vidare om elevernas utveckling och lärande följs upp regelbundet.

I observationer av undervisningen framgår att lärarna kontinuerligt återkopplar till eleverna, särskilt under de lärarinitierade aktiviteterna. När det är frågan om elevinitierade aktiviteter, som ofta benämns "fri lek" i schemat uppsatt på whiteboarden, är det mer sällsynt att lärarna ger återkoppling på vad eleverna håller på med. I ett mindre rum mellan de två stora klassrummen kan eleverna "leka fritt" under långa perioder utan att någon lärare är med för att stötta och utmana eleverna att expandera leken mot exempelvis de övergripande målen för kunskaper i läroplanen.

Lärarnas återkoppling till eleverna är oftast i form av konstruktiv uppgiftsorienterad feedback på vad de gör och där de stöttar eleverna att komma vidare med uppgifter och aktiviteter i förhållande till vad eleverna ska göra. Det framgår dock av observationer att återkopplingen sällan är processorienterad feedback, det vill säga ger eleverna en guidning hur de kan komma vidare i sitt lärande i förhållande till målen för kunskaper att utvecklas mot i läroplanen. Detta blir också svårt då eleverna inte är klara över syftet eller målet med undervisningen.

Observationer av aktiviteterna på arbetspassen visar vidare att lärarna ger eleverna få tillfällen att reflektera över undervisningen och sitt lärande i förhållande till de aktiviteter de utfört. Exempelvis visar den observerade undervisningen på få inslag där läraren samtalar med eleverna eller låter eleverna samtala om vad de lärt sig i undervisningen. Inte heller visar observationerna av undervisningen att eleverna får reflektera över och/eller utvärdera aktiviteternas innehåll och form. I intervju med lärare framkommer dock att *"elever lär sig fast de inte vet det"*. En lärare berättade i intervju att eleverna en dag hade fått skriva upp sitt namn varje gång de lärt sig något. I slutet av dagen fick eleverna berätta vad de lärt sig kopplat till att de skrivit ner sitt namn på tavlan.

I dokumentstudier och i intervju med lärare och rektor framkommer att elevernas utveckling och lärande följs upp regelbundet på elevnivå. Detta sker genom en självvärdering av eleven på Unikum¹ avseende skolan, elevens personliga och sociala utveckling, nyfikenhet och lust att leka och lära, läsa, skriva och rita, matematik, idrott och hälsa, musik samt tema/aktuella arbetsområden. Underlaget ligger till grund för utvecklingssamtalet och syftar primärt till att utveckla verksamheten och inte för att ställa krav på kunskaper för eleverna.

En gång per läsår erbjuds elever och vårdnadshavare ett utvecklingssamtal. På skolan genomförs också screening av hur eleverna har utvecklats i ämnesom-

¹ Webbverktyg som används på skolan för samarbete mellan lärare, elever och vårdnadshavare kring elevens lärande i skolan.

rådena svenska och matematik. I intervju med lärare framkommer att det finns mål för verksamheten men inte för hur långt eleverna ska ha kommit i förskoleklass inom områdena svenska och matematik. Verksamhetsmålen är uppsatta centralt av huvudmannen. På varken klass- eller skolnivå finns det dock någon skriftlig dokumentation där det framgår vilka slutsatser lärarna/skolan dragit av uppföljningen av elevernas utveckling på individnivå, vilka nya mål man satt upp eller en uppföljning och utvärdering av målen efter utstakad målsättning. Huvudmannen har dock inför läsåret 2013/14 infört en ny gemensam modell för systematiskt kvalitetsarbete som ska omfatta alla verksamheter inom skolan. Fyra politiskt fastställda mål ska utvärderas (1. Barn och elevers utveckling mot målen, 2. Normer och värden, 3. Lust att lära, samt 4. Inflytande och medskapande). Enligt rektor deltar förskoleklassen i detta arbete utifrån sina styrdokument.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna i ganska hög grad följer upp elevernas utveckling och lärande genom screening, självvärderingar och utvecklingssamtal. Lärarna ger eleverna mestadels uppgiftsorienterad återkoppling under olika aktiviteterna för att stötta eleverna att komma vidare i sitt arbete. Däremot saknas tydliga inslag i undervisningen där eleverna får möjlighet att tillsammans och med lärarna reflektera över sitt eget lärande. Det saknas också en systematisk dokumenterad uppföljning på klass- och skolnivå av förskoleklassens verksamhet som grund för att utveckla verksamheten.

6. Förskoleklasslärarna samarbetar med varandra och samverkan och samarbete finns mellan förskoleklass och skolan

Här granskas om samarbetsformer finns mellan lärare i förskoleklass. Här granskas också om samverkan och samarbete finns mellan förskoleklassen och skolan för att utbyta kunskaper och erfarenheter och stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv mot de nationella målen.

Genom intervjuer med lärare och rektor framkommer att lärarna i förskoleklass samarbetar med varandra med att planera undervisningen men att det finns begränsat med planeringstid för detta. Både rektor och lärare säger i intervju att det inte finns mycket tid för lärarna för gemensam planering och dokumentation av undervisningen. I intervju med lärare framkommer att det händer att undervisningstid måste användas för att planera kommande undervisning och att administrera undervisningen. Exempelvis arbetar lärarna med att gå ige-

nom elevernas kontaktböcker² under arbetspassen samtidigt som eleverna utför sina aktiviteter. I intervju med rektor framkommer att lärarna i förskoleklass inte har mycket tid avsatta i sina tjänster för att tillsammans planera undervisningen i förskoleklass.

I dokumentstudier och i intervju med elever, rektor och lärare framkommer att det både finns en samverkan (organisatoriskt) och samarbete (pedagogiskt) mellan förskoleklassen och skolan. Organisatoriskt deltar förskoleklassens lärare i skolans gemensamma skolkonferens varje vecka. Förskoleklassens personal ingår i arbetslaget F-3 som träffas för pedagogiska diskussioner varje vecka. Skolan är organiserad så att förskoleklassen och årskurs 1 ligger nära varandra. Förskoleklassen och årskurs 1 äter tillsammans och har raster tillsammans samt genomför gemensamma studiebesök och utflykter. Mycket av detta har dock inte kommit igång innevarande läsår, enligt lärarna, då det bara är några veckor sedan skolan startade.

På skolan finns ett schemalagt samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1. I rektors verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen framgår att *"ambitionen är att hitta så många samarbetsmöjligheter som möjligt efter barngruppens behov."* Under våren besöker förskoleklassens elever de lärare som ska ha dem i årskurs 1. På skolan har man också en "stadiebyttardag" då eleverna i förskoleklass är tillsammans med sin blivande lärare under en dag. Enligt rektors verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen sker en överlämning mellan förskoleklassens lärare och de blivande lärarna i årskurs 1. Vid denna överlämning överlämnas resultaten från "screening" (matematik och svenska) och det som skrivits i "Unikum" (se ovan). Specialpedagogen gör också en överlämning av vilka elever som är i behov av särskilt stöd. I intervju med lärare redovisas att det längre fram under läsåret finns öppna dörrar mellan förskoleklass och årskurs 1, vilket ger en möjlighet för elever att till viss del arbeta med årskurs 1 om de känner och vill det. Speciellt är det en möjlighet för elever som behöver mer utmaningar än vad som erbjuds i förskoleklassen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna i förskoleklassen i ganska hög grad samarbetar med varandra för att organisera och planera undervisningen. Dock är det inte acceptabelt att undervisningstid måste användas till detta. I detta ansvarar särskilt rektor för att förutsättningar skapas så att lärarna tillsammans ska kunna planera för att utveckla undervisningen. Skolinspektionen bedömer att samverkan organisatoriskt och samarbete pedagogiskt i ganska hög grad finns mellan förskoleklass och skolan. En organisatorisk samverkan och pedagogiskt samarbete finns mellan lärarna i förskoleklass

² I kontaktboken sker kommunikationen mellan skolan och vårdnadshavarna. Boken tar eleverna fram och tillbaka mellan skola och hemmet varje skoldag.

och lärarna i årskurs 1-3 inom arbetslaget. I undervisningen finns ett samarbete mellan förskoleklassen och årkurs 1.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om undervisningen i förskoleklass utgår från en målstyrd strategi för hur elevers lärande genom lek kan leda till att elever utmanas, motiveras och stärks i sin tilltro till den egna förmågan och därmed förbereds för fortsatt utbildning. Projektets övergripande frågeställningar är:

1. Utgår undervisningen i förskoleklassen från läroplanens övergripande mål?
2. Tydliggörs läroplanens övergripande mål för eleverna?
3. Följer lärarna upp elevernas utveckling och lärande?
4. Arbetar lärarna i förskoleklassen för att stimulera ett lärande genom lek?
5. Utmanas och stötts eleverna i sitt lärande genom att de får undersöka och utforska utan att riskera att misslyckas?

Metod och material

Hur förskoleklassens elever utvecklas mot läroplanens mål och riktlinjer definierar god kvalitet för förskoleklassens verksamhet. Undervisningen i förskoleklassen ska utgå från läroplanens (Lgr 11) del 1 och 2 men inte del 3 (kursplanerna) eftersom det inte finns några kursplaner med kunskapskrav för förskoleklassen. Varje huvudman har stor frihet att utforma sitt arbete så att eleverna utvecklas mot de nationella målen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i förskoleklass utifrån hur väl huvudmannen, på olika sätt, lyckas utveckla verksamheten i förskoleklassen mot de nationella målen.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Granskningen av undervisningen i förskoleklass innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation och under tre dagar besöker skolorna, observerar undervisningen, intervjuar lärare och rektor samt samtalar med elever. All information analyseras sedan för varje enskild skola och sammanställs och redovisas i ett beslut för skolan och i denna rapport.